

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi és közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Előfizetési penzek és reklamációk Rónai Frigyes kiadó címére küldendők.

Előfizetési ár:

Egész évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre 2 korona, egyes szám ára 14 fillér.

Nyitási ára 40 fillér

Hirdetési nagyság szerint.

Megjelenik minden vasarnap.

XXXI. évfolyam.

A szerkesztésért felelős a kiadó:
RÓNAI FRIGYES.

34. szám.

Város és iskola.

A városok haladásának egyik legjelentősebb tényezője a sok iskola. Nem csak kulturális, de gazdasági, ipari s kereskedelmi haladást is jelent ez. Látjuk, mint versengenek a legnagyobb magyar városok a felállítandó új egyetemért, — mert tudják, hogy a főiskola felállítása mily mélyreható következményeket rejt magában gazdasági szempontból is.

Fontos tényező az iskola minden városban, de különösen a kisvárosban. Ezekben a haladás, a jólét alapjának a sok iskola mondható! A sok iskola maga után vonja a lakosság szaporodását, intelligenciáját, az ipar és kereskedelem fellendülését, de a vállalkozási kedvet is életre kelti s így joggal mondhatjuk, hogy a sok iskola a kis városok jólétének fundamentuma.

A sok iskola eltekintve attól, hogy tíz hónapon át a fogyasztó közönség az iskolába járók következtében felszaporodik, — az általános lakosság megnövekedését is eredményezi. Mert minél több iskola van valamely városban, annál több szülő fog állandó ottartózkodásra letelepedni, nem akarván gyermekeit idegenbe küldeni, hol nélkülözik a szülői felügyeletet. Már pedig a lakosság szaporodása különösen most fontos nálunk Magyarországon, amikor az új városi törvény a városok között éppen a lakosság számaránya szerint fog különbséget tenni — a nagyobb számú lakossággal bíró városok előnyére.

Minél több lakosa van egy városnak, annál több a fogyasztása; tehát annál nagyobb termelési körre szorul. Annál több iparos találja meg a maga megélhetési alapját s telepedik meg s minthogy az ipari fogyasztás tisztán helyi fogyasztás nem lehet — kell, hogy az a kereskedelem közreműködését is igénybe vegye és

annak fellendülését maga után vonja, s mihelyt egy városban széles termelési kör alakul ki, — lassankint új látókor, — új felfogás, új gazdálkodási rendszer lép a régi helyébe!

S éppen azon körülmény, hogy a kereslet növekszik — meghozza a vállalkozási szellemet is. Látva a napról-napra emelkedő szükségletet, lesznek egyesek, kik a leggyakoribb szükségleti tárgyak előállítására helyben nagy mennyiségben fognak törekedni, — ezek kezdetére vállalatot, gyárat alapítanak.

S mindeme körülmények feltétlenül odahatnak, hogy a városok előjárói látva a sok iskola nyomán fejlődő áldásos haladást minden téren — minden igyekezeteket arra fogják fordítani, hogy a várost külsőleg is fejlesszék, rendezzék, utakat építsenek, csatornázzanak, jó közvilágításról gondoskodjanak, a közbiztonságot emeljék stb.

Ime mindezt: a sok iskola idézi elő s ezek mellett a város intelligenciája emelkedik, mert a sok különböző oldalú ismeret terjesztő iskola — magától értetődik — kell, hogy műveltséget terjesszen maga körül.

Fontos és megfontolandó körülmények mindezek, különösen nálunk Köszegen. Intelligens város híreben állunk, sok iskolánk van, városunk éppen most törekszik a város külsejének rendezésével ezt a fent vázolt haladást, — mely lehet lassu, de el nem maradhat, — előmozdítani. Ha mi ily irányú haladást elérni akarunk, felő gonddal kell őrködnünk iskoláink felett, — támogatni azokat s ha csak lehet azok fejlesztését, kibővítését előmozdítani. A mi haladásunknak is, mondhatni egyik legerősebb fundamentumát az iskolák képezik.

Különösen aktualis pedig ezek lelett gondolkodóba esnünk most, amikor ezen haladási alapunkat meg akarják ingatni, amikor jövőndő

haladásunk alapépületéből egy erős, szilárd követ ki akarnak mozdítani. S pedig nem talán celszerűségi szempontból, de hatalmi túltengésből, hogy egy már ugyis erős épületet, amely további megalapozásra már ugysem szorul, — még erősbbe tegyenek nem törődve azzal, hogy ezáltal a mi fejlődésünk egyik alapját vonják el. Ez ellen a hatalmi túltengés ellen kell, hogy sikra szálljunk s ne engedjük elvinni azt, ami a mienk, miért áldoztunk. S pláne most, amikor éppen azon a címen akarják tőlünk elvinni azt a kulturális tényezőt, hogy nálunk nincs elég hely annak továbbfejlesztésére. Csak bővítsék ki — mutatunk, adunk mi helyet!

Szem előtt tartva a sok iskolának fentebb vázolt sokoldalú nemzetgazdasági hatását, éppen most, amikor arról van szó, hogy ilyent kibővítsenek, esetleg még egy tanintézetet kapcsolatba hozzanak, — meg kell ragadnunk az alkalmat annak elhárítására, hogy a mi haladásunk emez egyik alapkövet nemcsak hogy el ne vihessenek, hanem, hogy ez az alap még jobban megerősítségessék.

Mert csak akkor lehet szó nálunk haladásról, a jólét emelkedéséről, ha mindenekelőtt azon intézményeinket, nevezetesen iskoláinkat, melyek megvannak, megtartani s fejleszteni igyekszünk. Ha lanyhák vagyunk azok megvédésében, akkor hiába sopánkodunk a város fejlődésének stagnálásáról, akkor magunkra vessünk. Szilárdítsuk meg, amink van, hogy az ott oly erősen aljon, hogy semmi és senki meg ne ingathassa, — ez már maga erős tényezője haladásunknak.

S ha a meglevő már szilárdan áll, — akkor tovább előre!

Gondoljuk meg jól azt a sok előnyt, amit egy iskola egy oly városnak, mint mi vagyunk nyújthat. — s aszerint cselekedjünk aztán!

Tárca.

Cselédeim bölcsészete.

A feleségem mindig kedves meglepetésben részesít, hol egy kapálódzó, virgonc esemete, hol egy tetemes összegről szóló számla alakjában, a napokban pedig azon váratlan hírrel fogadott, hogy Zsófinak, — a cselédlányunknak — felmondott.

— Miért? — kérdeztem nőmtől, mert sehogyan se fért a fejembe, hogy Zsófi távozzék házamból. Csak nem gondolt a feleségem a szüvedélyeimre, hogy szeretem a szép cselédlányokat.

A feleségem felelet helyett becsegett Zsófit. — Hol van a liba? — főrdedt rá a feleségem a belépő leányra.

— Nem tudom, nagysága, — szolt Zsófi némileg sértődött hangon — elzártam a szekrénybe . . .

— De csak nem nyelte el a föld, hogy a libát sehol sem lelem . . .

Már-már kiesuszott a számon, hogy: — Elég liba vagy te édes rózsám, — de gondoltam a következményekre, melyek a feleségemmel szemben rám nézve mindig szomorúak.

— De édesem — mondtam Zsófinak — maga csak nem akar visszaemlékezni, midőn észrevettem a liba eltűnését.

— Kérem, nagyságos ur, amikor az András, a fess baka itt volt, a libát is még itt láttam, de midőn András elment, a libát sem láttam már.

— Tehát András itt volt? És mi haszna, ha Andrással a liba eltűnt? Nos vallja be mit tett?

— Hát, hát — siránkozott Zsófi — András megette a libát, mert csak nem adhatok neki főzeléket.

— Csépp kedvem sines, hogy a hadsereg gyomrának szükségleteit fedezzem — mondtam — maga pedig két hét múlva távozzat.

— Se baj, — jegyezte meg Zsófi — nekem már különb és finomabb házakban is felmondtak.

Az úgy ezzel be volt fejezve, de nagyon téved az, aki azt hiszi, hogy most minden gondtól megszabadultam. A hadd el hadd csak most zudult fejemre.

Cselédet kellett fogadnom, a ki szép is legyen, vasalni, sütni, főzni kitünően tudjon, rondes illemes, udvarias legyen, ne legyen sánta, se pupos, se vak, se néma, se süket, de tudjon mindent. És e jó tulajdonságaiért és megbecsülhetetlen szolgálataiért, ne számítson többre, mint a feleségem megelégedésére, hat forinttal fűszerezve, a mi elvögre nem is olyan kevés ha vesszük.

A cselédközvetítő derekasan megfelelt hivatásának: Annyi cselédet protezsált hozzám, hogy belőlük akár egy kis hadsereget összeállíthattam volna.

Az első csinos barna hölgy volt. Könnyű vászon ruhában lebbent be az ajtón és virágos kalappal fején hosszú svéd keztyűs kezében pedig női esernyőt szorongatott, mint egy szépen felpántlikázott német harci mén állott meg előttem.

— Parancsol nagyság? — hebegtem zavarodottan, — talán szolgálatára lehetnék.

— Hisz épen ön akarom a nagyságos urat szolgálni — hangzott a válasz.

Ajkamba haraptam baklövésomre és izgatottan lapozgattam bizonyítványaim között.

— Nagyon rövid bizonyítványok — jegyeztem meg kis szünet után.

— De annál több! — vágott vissza. — Sajnos nem az én hibám. A nagyságok ma már fájdalom rossz szemmel nézik, ha eselődjük a dívat szerint öltözködik. A legutóbbi urnóm is azért mondta fel szolgálataimat, mivel oly felöltöt készítettem magamnak, mint az övé volt. Ez nem lett volna baj, de igenis baj lett akkor, midőn ki is fizettem, míg a nagysága adós maradt.

— Igen — hagytam helyben állításait — de tán eljönne hoinap a válaszáért.

Ő szóra sem méltatott, kapta bizonyítványait, sarkon fordult és indult.

Az ajtóból még visszakiáltott:

— Ön különben is a harmadik emeleten lakik és így nem is szolgálom. Volt szerencsém! — és becsapta maga után az ajtót.

Alig szedelőzködtem fel meglepetésemből, midőn egy tömzsi, pozsgás arcú lányka állott előm. Meg se várta a megszólításomat, hanem egyszerűen belefogott mondókájába.

— Tetszik tudni, nagyon jó vagyok. Sütni, főzni, vasalni, mosni, porolni nagyszerűen tudok. De elmondom miért távoztam el előbbi helyemről. Az asszony nem tudott főzni és képzelje csak, a burgonyát ollóval akarta vágni, a levest habbal tálalta, a húst kanállal metélte, a salátát olajjal mosta és a csirkét forró víz helyett petróleummal koppasztotta. Hát kérem, ezért mentem el onnan és megfogadtam, hogy csak oda szegődöm, ahol magam főzhetek.

— De a főzésben segítségére akarok lenni — válaszolt a feleségem.

— Isten ments! — kiáltott — jaj, csak azt ne ment Isten hírével.

Felhívás ajánlattételre.

Köszeg sz. kir. r. t. város a képviselőtestületnek 2792/1910 úgyszám alatt hozott határozata alapján felhívja az érdekelt vállalkozókat, hogy a Köszegfűván a Tanács által megjelölt helyen építendő népiskola és ehhez tartozó egyéb munkára vonatkozó ajánlataikat a városi tanácshoz legkésőbb 1911. évi szeptember hó 26-ik napjának d. e. 12 óráig közvetlenül v. postán adják be.

Az ajánlat „Ajánlat iskola építési ügyben” Köszeg Város Tanácsához Köszegen címmel látandó el. Csakis a szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett kellő időben beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni és pedig Köszegen a tanácssteremben 1911. évi szeptember hó 26-ik napján d. u. 12 órákor amikor és ahol az ajánlattevők v. azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Ezen hirdetés számára való hivatkozással 2500 korona bántópenz készpénzben vagy az állami építkezéseknél óvadék képesnek nyilvánított értékpapirokban v. esetleg a helybeli pénztézeteknél elhelyezett betétkönyvecskében a város házi pénztárnál legkésőbb 1911. év szeptember hó 25 napjának déli 12 óráig teendő be és a letételt igazoló jegy az ajánlatához melléklendő.

Erdeklődő vállalkozók a hirdetést, munkafeltételeket, szerződés tervezetet, műszaki terveket, leírást ajánlati mintáit stb. a hivatalos órák alatt a polgármesteri hivatal helyiségeiben megtekinthetik, arról másolatokat szerezhetnek, esetleg kívánatukra a város polgármestere önköltségi áron lemásoltatja és megküldi.

Minden ajánlattevő kötelezettségben marad ajánlatával a végleges döntésig, akár ajánlotta a tanács elfogadására az ajánlatot akár nem.

Ha valamely pályázó a fent kiírt munkálatra törvényes képesítéssel nem bírna, köteles már ajánlatában ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni.

A gyors, gazdaságos és egységes lebonyolítás végett az egyes munkanemeknek csak az egész munkálatra tehető ajánlat, mert azt részletekben nem biztosítjuk.

Azon pályázók, akik Köszeg városával üzleti összeköttetésben még nem állottak, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

Köszeg sz. kir. r. t. város a beérkezett ajánlatok közül szabadon választhat, miért is valamely szabály megsértése miatt egyik pályázó sem támaszthat igényt semmiféle kártérítésre sem.

A nyertes pályázó köteles fizetni a kiírás körül felmerülő összes költségeket, valamint az ellenőrzésnél alkalmazandó szakértő díjazását is.

Az anyag minőségének igazolására mindegyik vállalkozó köteles mintát küldeni és azt a pályázó aláírásával és ezen hirdetés úgyszámával ellátni.

Az ajánlatok a város által elkészített minta és illetve a kozszállítási szabályrendelet értelmében állítandók ki. Tájékoztásul felemlítjük, hogy a munkálattal és annak költségeit a felsőbb hatóság még nem engedélyezte.

Köszeg, 1911. évi augusztus hó 18. napján
August János, polgármester-h

Szombathelyi Takarékpénztár Részvénytársaság

Köszegi fiókja,

Köszeg, Király-út 6. sz.
Strucz szálloda mellett.

Elfogad: betéteket jelenleg nettó 4%-os kamatozással betéti könyvecskére és folyószámlára. A kamatozás a betétet követő napon kezdődik, betét kifizetéseket felmondás nélkül eszközöl.

Leszámítol: 2-3 alírással üzleti és magánváltókat mindenkor a legelőnyösebben.

Folyósít: rendszeres és törlesztéses jelzálogkölcsönöket földbirtokokra és városi házakra; magassabb kamatu kölcsönöket alacsonyabb kamatu kölcsönökké változtat (convertál).

Értékpapirokat: napi arfolyamon vesz és elad; tőzsdei megbízásokat elfogad.

Szelvényeket: költségmentesen bevált; szelvényleveleket a szelvényutalvány (talon) alapján díjmentesen beszerez.

Átutalásokat: lefizetéseket eszközöl a világ bármely piacán teljesen díjmentesen.

Értékpapirokra: állami- és magán papirokra előleget ad.

Sorsolás alá eső értékpapirokat arfolyamvesztesség ellen biztosít.

Értékpapirokat és értékeket őrzésre és kezelésre átvesz.

Tekintettel, hogy hazánk legnagyobb pénztézetével a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesülettel szoros összeköttetésben áll, mindenféle takarékpénztári és banküzleti megbízást a legelőnyösebben bír lebonyolítani.

Mint az Első Magyar Általános Biztosító Társaság ügynősege mindenféle biztosítást elfogad és felvilágosítással készséggel szolgál.

Központ: Szombathelyi (rég) Takarékpénztár Szombathely, Alakult: 1867-ben.

Alaptőke 1,600.000 kor. Tartalékok: 400.000 kor. Takarékbetétek 15 millió koronán felül. Saját tőkéi 2,250.000 korona.

Egy OKOS fej

minden alkalommal

Dr. OETKER-féle vanilin-cukrot

á 12 fillér

használ a drága vanilinos helyett.

Ez a legjobb fűszer készítik, kakaó és tea, csokoládé és kretek, kuglupf, mártások, tejszín, puding és torták részére. □□□

Finom vagy porokkorral keverve mindennemű tészta behintésére páratlan és rendkívül kiadós, így kuglupf, fánk, császármarosza stb.

1 csomag á 12 fillér, pótol 2-3 esővet. Mindenütt kapható millió recepttel!

Teszták sütéséhez csak a VALÓDI Dr. Oetker sütőpor 12 f. használandó.

Császárfürdő Budapest.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdon. Elsőrangú kén- és szulfidgyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők; horogtatások, uszodák, külön helyek és urak részére Török-, kő- és márványfürdők; hőleg- szénasavas- és villamosvíz-fürdők. A fürdők kitűnő eredménnyel használnak telek csuzos bántalmáknál és ideggyógy ellen. Ivo-kúra a legzöszervek hirtelen eseteiben a legelső panaszoknál. 200 kényelmes társzóba. Szolid kezelés. Jutányos árak. Gyógy- és zenedij nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld. Az Igazgatóság.

NYERSOLAJ SZIVÓGÁZ DIESEL BENZIN MOTOROK ÉS LOKOMOBILOK

GYORS SZÁLLÍTÁS KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK MESSZEMENO JÓTÁLLÁS

DREZDAI MO ORGYAR RÉSZV. TÁRS.

Németországi legregőbb, legnagyobb motorgyára VEZÉRKÉPVISELŐ:

GELLÉRT IGNÁC és TÁRSA

BUDAPEST, V., KOHÁRY-UTCA 4. (ALKOTMÁNY-UTCA SAROK.)

Ingyen

kap egy pompás hangverseny-beszélőgépet, ha 10 lemezt vásárol 20 forintért, de csakis

WÄGNER a Hangszer- király

ndi BUDAPEST, József-körút 15 sz. Okvetlen kérjen lemezejegyetek Javitó műhely. Előnyös lemezcsere

Őszi trágyázás!

Óvakodjunk a hainasításoktól! Óvakodjunk a hamisításoktól!

Valódi védjeggyel.

Thomasalak

a legjobb és legelőnyösebb foszforos-trágya!

Csak akkor ilyen van és ólomzár

Hamisításoktól szigorúan óvakodjunk.

valódi, ha zsákban eredeti van rajta

Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.

Kalmár Vilmos

a Thomasphosphatfabriken Berlin, vezérlelapos elnöke Budapest, VI., Andrássy-út 49.

Különösen a jelenlegi rendkívül olcsó árakra figyelemztetjük a bevásárlókat

Képviseelő és raktár:

Melis és Pinter cégnél Szombathelyen.

„A köztudatba ment át”, hogo csakis

KÁLLAI LAJOS motorgyára

Budapest, VI., Gyár-utca 28 sz.

szállítja teljes jótállás mellett a legújabb motorcséplő-készleteket

Saját érdekében kérjen minden gazda disz-fő-árlapot, melyet ingyen, bérmentve küld a gyár!

Fontos figyelmeztetés!

KÁLLAI LAJOS hírneves motorgyára nem tévesztendő össze más Kállai nevű kereskedő cégekkel.

STOCK COGNAC MEDICINAL

szavatolt valódi borpárlat

CAMIS & STOCK

gőzparoló telepéből

BARCOLA.

Cognac gőziözde állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt

Kapható minden jobb üzletben.

Étőgépek!!

Ujdonság háztartási és ipari célokra. Kényelmes részletfizetésre is kapható. Kérjen árjegyzéket. Taniás Budapestén ingyen.

Fogel József és Társa műgépészek

Budapest, VIII. József-körút 42.

PALMA

AVALODI KAUCSUKSAROK

Kapható Roth Sandor bőrkereskedésében.

Az egész országban minden gazdánál dicsőretet és nagy megelégedést aratnak

BENZIN és NYERSOLAJ motoros CSÉPLŐKÉSZLETEK,

Minden gazda maga kezelheti, nem kell gépész sem hatósági engedély. — Rendkívül olcsó és tiszta piacképes cséplés, már 4 lőerejű gépeknél is egész 20 lőerőig. — Motorainkkal a kocszokban a hazák között az udvarban szabad csépleni

Szíves figyelmébe! Minden gazda, ki egy motoros cséplőkészlet berendezésének még csak gondolatával is foglalkozik, kérje egy levelező-lapon képes árjegyzékünket — ingyen és bérmentesen küldjük — és abban oly fontos adatokat talál, hogy azonnal mindenben tájékozva lesz.

Bérmentes szállítás az ország minden állomására

Legújabb megállapított igen előnyös árak és kényelmes feltételek.

Levelem:

KELLNER ANTAL ÉS FIA

BUDAPEST, VÁCI-UT 4 SZ.